

The Man From Moscow

BRETSKI NJÓSNARIN GREVILLE WYNNE HEVUR
GIVIÐ UT BÓK. Í HESI BOK AVÐÚKAR HANN
FULLKOMILIGA TA STÖRSTU NJÓSNARAGOLUNA
Í USSR—UK SIÐAN 2. HEIMSBARDAGA

Tann 23. desember seinasta ár, stóð ein grein á UNGDOMSSÍÐ-UNI, sum nú tíverri orsakað tekniskum möguleikum ikki kemur meira. Henda greinin var um njósnarar í Evropa síðan seinasta heimsbardaga. Í greininni stóð m.a. um ein breta, Greville Wynne, sum í 1962 bleiv tikin fyrri njósnarar í Budapest og seinni dómur til trý ára fongsil og fimur ára straffarbeiði í Moskva. Hann kom tó bert að síta tvey ár, tí í 1964 bleiv hann umbýttur við russiska njósnaran Konon Molody, ið framdi verk sitt undir navninum Gordon Lonsdale. Alt Bretland ótaðist við, tá Wynne bleiv handtikin, og blóðini í London róptu upp um, hvussu óri tað var at doma ein friðarligan bretska handilsmann, ið sberi royndi at frencja handilsviðurskiptini millum Bretland og Sovjetsamveldið. Tað eydnaðist Bretum at fáa alt Vestureuropa at trúgva hesum, men fyrri kortum fingur fólk í Breilandi ein álvarsaman hvøk. Greville Wynne — tann friðarligi bretska handilsmáðurin — gav út eina bók, har hann viðgongur, at hann veruliga var njósnari fyrri bretska loyndartænastuna.

Hin ungi teknikarin

Seint eitt kvöldið í 1938, upp-
dagaði ein teknikari, at hann hevði
gloymt egna amboð síni eftir á tí
bretska verksmiðjuni, har hann ar-
beiddi. Hann vendi aftur fyrri at fáa
tey, og nátturvaktin, ið kendi hann,
lat hann sleppa inn. Tá hann var
komin niður í kjallaran, har hann
helt amboðini mundu liggja, upp-
dagaði hann nakað logið. Heilt
inni í tí myrkasta partinum av
kjallaranum sat onkur ið teskandi
— men tó skiliga — tosaði týskt
inn í eina radiomikrofon.

Teknikarin slapp sær stillislaga
avstað meðan hann hugsaði um tað
ið hann hevði sæð og hoyrt, og
morgunin eftir segði hann tað fyrri
stjórnum á verksmiðjuni, ið setti
hann í samband við ein mann frá
loyndartænastu Bretlands — stutt
aftaná varð ein týskur njósnari av-
dúkaður.

Orsakað av hesum varð tað av-
gjort, at tann ungi teknikarin ikki
skuldi í hertenastu í krignum, sum
stutt aftaná breyt út, og hann var
eisini undir øllum krignum í fregn-
artænastuni. Aftaná kriggið byrjaði
hann sin egna handil við tekniskum
tolum, bleiv giftur, fekk eitt barn
og livdi annars stillislaga og friðar-
liga ... til fregnartænastan ein dag-
in kom í tankar um, at teir sannli-
ga gott kundu nýta tann unga tek-
nikaran frá 1938 aftur.

»James«

So ein dagin ringdi telefonin á
skrivstovu hansara, og ein maður,
sum hann kendi frá fregnartænast-
uni sum »James« bjóðaði honum
til lunch á restauratiónini »Ivy«.
Meðan teir ótu komu teir at tosa
um arbeiðið hjá teknikaranum og
»James« helt fyrri um tað ikki
mundi lona seg at royna at avseta
vørurnar í fremmandum londum.
»Já, men hvar« spurdi teknikarin,
ið nú var vörðin elektroingeniorur.
»Ja, t.d. í teimum eystureuropeisku
londunum, har sigst at vera risa-
möguleikar...«

Penkowsky

Sjálvandi var hesin elektroingen-
iorurin Greville Wynne, og hann
tók við tilboðnum frá fregnartæn-
astuni og arbeiðið fyrri teimum líka
til hann varð handtikin í Budapest

í 1962. Tað størsta verkið, ið Wyn-
ne sjálvur sigur, hann útfordi var
sum millummaður millum fregnart-
tænastuna og russiska yvirmann-
in Oleg Penkowsky. Penkowsky,
sum var oberstur í reyða herinum
og í fregnartænastu sovjetsamveld-
isins er helst tað størsta kvettið, ið
bretska loyndartænastan hevur
framt í okkara öld. Hann hevði at-
gongd til so at siga øll loyndarmál,
sum funnst í USSR, og samstund-
is hataði hann kommunismuna sum
hin verstí hatar kirkjuna. Hann
gav Greville Wynne pakkar við
týdningarmiklum upplýsingum.
Sum Wynne so tók við sær heim til
Onlands. Menn meina, at njós-
ningin hjá Penkowsky mundi vera
orsokin til, at amerikanarar — og
serstakliga John F. Kennedy, sáll
— tordi seta hart móti hørðum í
Kuba-kreppuni, av tí at teir frá
Penkowsky høvdu fingið at vita,
at øll tey ræðuligu sovjetisku vápn
ini, ið Hrustjev tosaði um á sinni,
bert funnst á pappirinum.

Ikki tikin av døgum

Samstundis sum teir arbeiddu
saman, gjordust Penkowsky og
Wynne eisini vinmenn, og tað halda
menn vera nakað av tí besta við
bókini hjá Wynne, at hon tekur
vinskapin millum hesar báðar. End
in á Penkowsky kenna vit eisini
fyrst nú, eftir at Wynne hevur sagt
okkum sannleikan um risapro-
cessin í Moskva, tá bæði hann og
Penkowsky blivu dómur — Pen-
kowsky til deyða. Wynne sigur m.
a., at rætt var at Penkowsky bleiv
deyðadómur, at men dómurin ong-
antið bleiv fullfordur. Seinni frætti
Wynne, at Penkowsky hevði tikið
seg sjálván av døgum í einari lít-
lari bygd í Sibiriu fyrri at sleppa
undan at bliva pindur dag og dag-
liga.

Times heldur ...

Í Onlandi er bókini hjá Wynne
alt annað enn væl umtøkt. Menn
skilja ikki, hvussu tað kann bera
til, at hann er sloppin at útgeva
hana. Londonbladið »The Times«
skrivaði fyrri fáum døgum síðan í
oddagrein, at bókini kundi koma
at forá tað við sær, at allir ferð-
andi handilsmenn í Eystureuropa
nú koma at vera roknaðir fyrri
møguligir njósnarar av russum, og
at hetta uttan iva kemur at spilla
fittliga nógv av handilssamband-
inum, sum í lotuni er millum Bret-
land og londini aftanfyrri jartjaldið
Met tað er ikki einasta orsokin til
at bókini er illa dámd. Wynne gevur
nevnliga eitt gott bilét av ar-
beiðshættunum hjá bretska fregnart-
tænastuna, og í dag spyrja bretar
seg sjálfvar: Arbeiða við veruliga á
slikan hátt?

Arbeida bretar so?

T. d. sigur Wynne frá, at ein
maður frá fregnartænastuni ein dag
in kom til sín og segði við hann,
at tá hann nú kom at vera njósnari,
so kundi hann óivað lætliga koma
at verða illa viðfyrri av russum.
Um hann ikki hevði hug at tren-
a seg eitt sindur upp, so hann kundi
verða forur fyrri at standa imóti
teimum? Og Wynne, ið fegin vildi
visa seg arbeiðsfúsan segði, at tað
vildi hann fegin — nakað, ið hann
skjót skuldi koma at angna. Hann
bleiv koyrdur út til eitt lítið hús ið
lái á heiðunum í Dartmoor, og har
bleiv hann so avbardin og bukaður
í tveir dagar, at hann helt, at endi
var komin á honum. Hann fór at
huga um teir kanska trúðu seg
vera dupultnjósnara, men so knapp-
liga komu tveir menn frá fregnart-
tænastuna, sum slógu hann á øksl-
ina, søgdu »jolly well done, old
chape, og góvu honum ein finan
degurðan í London. Hann bleiv
koyrdur t'l restauratiónina í einum
Bentley — very British.

Bretska uttanríkisráðarðið hevur
sent út boð um, at teir als onki
hava við bókina at gera, og at teir
fordoma hana, tí tað líkist ongum
so stutta tíð aftaná at rópa upp
um, at man hevur verið njósnari.

Bretska fólkíð er eisini uppost
yvir, at fregnartænastan faktisk hevur
úttit alfonsari. Penkowsky var
nevnliga ein ógvuliga kvinnukærur
maður, og tá hann einar tveir ferð-
ir var í Paris og tá hevði samband
við bretar, sendu teir konufólk yvir
til hansara, sum kundu geva hon-
um stuttleika um næturnar, tá hann
skuldi slappa av.

Konan segði farvæl

Henda umrødda bókini fæst á
Hutchinson's forlag í London, eit-
ur THE MAN FROM MOSCOV
og prisurin liggur um 40 kr. Bókin
er sera spennandi og ein tann mest
avdúkandi sagan um, hvussu ný-
tiðar njósnarar gongur fyrri seg —
samstundis sum hon uttan iva er
ein tann njósnarabókini, ið kemur
at fáa mest víttfevnandi fylgir.

Ein av hesum hendi nýliga. Kona
hansara, Sheila Wynne — sum undir
rættargongdini í Moskva alla tíð
ina trúfost stóð undir líðini á
manni sínum, og alla tíðina trúði,
at hann var ósekur — bað um at
sleppa at skiljast frá honum.

Michel Nielsen

Leygardagin 7. oktober

13.00 Ormur Reyði.
4. partur av framhaldssøgu
eftir Frants G. Bengtson.
Bjarni Niclasen ums. Sverri
Dahl lesur.
13.32 Tónleikur.
13.45 Sambandið millum føroysk
og norsk kvæði og skrivaðar
norrenar søgur.
Seinni fyristurin hjá Mort-
ani Nolsøe.
14.06 Seks bretskeir politikkarar.
Hilmar Johansen ger saman-
drátt av bóklingi eftir H.
Lund.
14.26 The Rabbits syngja.
Føroyskir poppsangarar.
15.05 Gamli Kennarin.
Útvarpsleikur eftir Friðjón
Stefánsson. Umsett og lagt til
rættis hevur Oskar Herman-
sen.
18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Jimmy Shand — spælir har-
moniku.
19.00 Í kvöld prátá vit um —

19.20 Fyri tey ómusikalsku.
Sverri Egholm leggur til rætt-
is.
20.00 Kvöldseta.
Samsangur, upplestur o.a.
lagt til rættis hava Sverri Eg-
holm og Finnogi Isaksen.

Sunnudagin 8. oktober

14.00 Tónleikasending.
14.30 Kvøðuljómar.
16.50 Veðurtíðindi og tíðindi.
17.00 Gudstænasta.

Mánadagin 9. oktober

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Úr ymsum heraðshornum.
19.00 Los Indios Tabajaras spæla.
19.30 Klassiska symfonini.
Prokofiev: Symfoni nr. 1 í
d-dur, Zagreb Filharmoniska
orkestrið, skipað av Milan
Horvat.

Týsdagin 10. oktober

18.30 Veðurtíðindi og tíðindi.
18.42 Aftur við nátturðanum.
19.00 Barnaútlarp.
19.30 Hvort av sínum.
Kend og ókend leg á plátu-
spælaranum.

Rýkur CENTO- samgongan?

Fyri 12 árum síðan, tá kalda
kriggið var í hæddini, og menn
royndu at gera ein verjugarð kring
Sovjetsamveldið, kom CENTO-
samgongan í lag millum Bretland,
Turkíð, Iran, Pakistan og Irak. Tá
kongaveldið varð burturbeynt í
Irak, segði hetta landið seg burtur
úr samgonguni.

Nú meina menn, at henda sam-
gonga er vörðin lin og orkulitil, so
lítill dugir er í henni, og har aftrat
kemur so, at umstøðurnar á hesum
øki als ikki eru tær somu í dag,
sum tá ið samgongan var skipað á
fyrsta sinni.

EIN VOLVO VORUVOGNUR
selist.

Prentsm. v. á

»Land og Folk« dømt

Danska kommunistablaðið »Land
og Folk« hevði móti danska advo-
katinum Niels Arup brúkt orða-
lagið: »optræder af udlejer af ejer-
lejligheder til vanvittige priser.«
»grove prøver at slå møn: af bolig-
nøden« og »som advokat for pri-
vate bygmestre fører en forretnings-
moral som skader Socialdemokrati-
ets omdømme«.

Fyri hetta er blaðstjórin Willy
Karlsen dómur at gjalda Arup
5000 kr. (hann hevði kravt 20.000
kr.) 1800 í sakarmálskostnað og
1000 kr. at kunngeva dómin við.

Bæði »Dagblaðið« og »14. sept.«
eru stevnd fyrri at tíkið hesi orð-
ini uppافتur, og somuleiðis kre-
vur Arup hesi bløð at gjalda stør-
ar peningahæddir.

Belgia – Ongland

»SUSANNA VESTA« fermir í.

ANTVERPEN hósdagin 12.10.

og í
BLYTH mánadagin 16.10.

Reinleiðis til Føroya

Avgreiðsla:
Zeyen, S. A. 9 Koolkaai
tlf. 337237, tx nr. 31124

J. Hanns & Co, Northum-
berland, tlf. 2022.

Farmasigling

telf. 1385 lokal 3